

מבשר טוב

קידוש

פרשת בהעלותך

תש"ע

עליה לתורה לנכד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מאמר איש לפתח אהלו

עיקר חומרת בכיית ישראל לתיקון עסקי קישור עריות שנצרכו להזהירם, - היתה בפרסום תרעומתן בגלוי "איש לפתח אהלו", וכל זאת תיקן משה בתחינתו. ומנהג ישראל תורה בשבת שלפני הנישואין, שיש בה שורש השפעת גנזי אוצרות וסגולות תיקוני הטובה שבשמחת הנישואין.

א

הקדמת התמיהה בפרשת מתאוננים - ויסוד מנהג שבת עליה לתורה

בפרשת המתאוננים נאמר [במדבר יא י-יא]: "וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו, איש לפתח אהלו, ויחר אף ה' מאד, ובעיני משה רע. ויאמר משה אל ה' למה הרעות לעבדך, ולמה לא מצאתי חן בעיניך, לשום את משא כל העם הזה עלי".

מכל סדר פרשה זו של מתאוננים, נראה זה הפסוק קשה ביותר, שהכתוב מעיד: "ויחר אף ה' מאד". ואפילו בעיני משה, שהיה תמיד מליץ טוב על ישראל, ובכל חטאיהם היה נעמד בפרץ ומליץ יושר בעדם. - בכאן הוא אומר "ובעיני משה רע", והיה צועק לפני ה': "למה הרעות כו' ולמה לא מצאתי חן בעיניך וגו'".

וצריך ביאור חומר הדבר שראה משה כאן, ועל מה חרה אף ה' כל כך, ומדוע הוא חמור יותר מבשאר מקומות שחטאו ישראל במדבר.

מנהג ישראל תורה - יש לו מקור וסמוכין בתורה הקדושה

קיימא לן "מנהג ישראל תורה", והיינו שיש לכל מנהג שנוהגים ישראל מקור ושורש בתורה. וזה נובע מאחדות התורה בישראל, דאורייתא וישאל חז, כדאיתא בזוהר הקדוש [ח"ג פר' אחרי עג.]: "ג' דרגין אינון מתקשרין דא בדא, קודשא בריך הוא, אורייתא, וישאל, וכל חד דרגא על דרגא סתים וגליא וכו'. הדא הוא דכתיב [תהלים קמז יט] 'מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל' וכו', אלין רזי אורייתא ונמוסי אורייתא". עכ"ל"ק.

כי בהיות שלשת דרגין אלו מתקשרין דא בדא, קוב"ה אורייתא וישאל, והינם חד ממש, מתגלה בישראל החוקים והמשפטים שהקב"ה מגיד בתורתו לישראל. ואף כל "נמוסי אורייתא" ומנהגם של ישראל, הכל נמצא בתורה. אלא שלפעמים נרמז מנהג ישראל בתורה בגלוי, ולפעמים הוא בסתר יותר, אבל כל מנהג ישראל יש לו מקור בתורה. [ועל דרך שמצינו בגמרא פסחים [סו.]. כלפי מנהגם של ישראל: "אלא הנח להן לישראל, אם אין נביאים הן בני נביאים הן" עי"ש].

שמירה והקפדה במנהגי ישראל

ולכן יש להקפיד בשמירת מנהגי ישראל שהם תורה, וכן היו הצדיקים נזהרים במנהג כמו בדין. והדבר מוכח בדברי חז"ל עד כמה שהיו מחמירים במנהגי ישראל. והיינו מחמת שישנם דברים בתורתנו הקדושה שיתגלו רק בימות המשיח, והקב"ה חס על ישראל וגילה לקיומם מעט מסתרי תורה שיתגלו לעתיד על ידי מנהגי ישראל. ששורשם בסתרי תורה, והינם גילוי מסתרי תורה, ולכן אמרו "מנהג ישראל תורה".

וכיוצא בזה הוא בגדרים וסייגים שתקנו חכמינו ז"ל, שהינם חמורים מאד, עד כדי כך "שכל העובר על דברי חכמים חייב מיתה" [ברכות דף ד ע"ב]. ומרובה מידה טובה, שהמקיים דברי חכמים זוכה לחיים טובים בגשמיות וברוחניות ובכל הענינים לטובה.

מנהג "שבת אויפרוף" – כדוגמת שבת שובה ושבט דרך ארץ

כיוצא בדבר כלפי מנהג ישראל דנן, שנהגו ישראל ב"שבת עליה לתורה" שקורין 'אויפרוף', שמעלים החתן לתורה הקדושה, ונוהגים שמחה יתרה בשבת מיוחדת, טרם בואו בברית הנישואין. [כדאיתא בשולחן ערוך [או"ח סי' קמד ס"ב]: "נוהגין בשבת שיש בו חתן, לומר אחר הפטרת השבוע, שנים או שלשה פסוקים מהפטרת 'שוש אשיש' [ישעיה סא] וכו'". עכ"ל. ועיי' מגן אברהם שם [ס"ק ה]. – ובודאי שאף מנהג זה מקורו ושורשו בדת תורתנו הקדושה.

וסמוכין בדבר יש להביא, ממה שמצינו בתורה בכמה מקומות, שיחדו שבת מיוחדת בשבת שלפני יום גדול ומיוחד בישראל. וכגון דין "שבת שובה" בשבת שלפני יום הכיפורים, כמו שכתב בבית יוסף [או"ח סי' תכ"ח, ח] "שהפוסקים קורין לשבת זה שבת שובה וכו'". עכ"ל עי"ש. והיינו מחמת יום הקדוש והמיוחד הנשפע לישראל בשבוע זה, אז שבת שלפניו נקראת "שבת שובה".

כיוצא בדבר אמר א"ז מהרש"ל מלענטשנע זיעועכי"א, בשבת שלפני חג השבועות, שהיא "שבת דרך ארץ", על שם "דרך ארץ קדמה לתורה" [תדא"ר פ"א], שיש בה בהאי שבתא קדישא השפעה מיוחדת של זמן מתן תורתנו, וביארתי דברי קדשו במקומם. – וכמו כן הוא לפני כל יום גדול ומועד של ישראל, שנשפע בשבת קודש שלפניו, שבת גדולה ומיוחדת הטומנת בחובה את הסגולה המיוחדת של אותו שפע הנצרך לאותו שבוע.

והיינו, שהשבת קודש שלפניו משפיע שפע הקדושה לחג הבא לאחריו, ולכן יש להיזהר בשבת קודש שלפני חג, וכן בשאר שבתות כיוצא באלו.

שיתא יומין מינה מתברכים – השבת היא "בית גנזים" – אוצר מקור הברכה

וביאר טעמא דמילתא מבאר הוד כ"ק אמו"ר זצלה"ה זי"ע, בחלקת יהושע שלהי פרשא דידן [דף כז. שלהי טו"ב], וזל"ק: "זוה ענין שבת קודש, מתנה טובה [יש לי בבית גנזי וכו' לך והודיעם] [שבת י:], שתא יומין מניה מתברכין [זוה"ק ח"ב סג:]. – שעל ידי השפע 'לך והודיעם', שעל ידי זה נבוא לדרגא להתבונן בגדלות השם יתברך, כנסת ישראל הוא בן זוגך [פסיקתא כג], שיכניסו השפע ויכלו לבא לדבקות". עכ"ל. והן הן הדברים שנתבארו, אלא שכתבם כדרכו בקודש בקיצור ובהסתר.

ומבואר בדברי קדשו, כח השבת קודש להשפיע כל השפע הנצרך לימות השבוע, וכדברי הזוהר הקדוש שהביא, "שיתא יומין מיניה מתברכין". ומרמז זאת במ"ש בש"ס [שבת י: ביצה טז.]: "מתנה טובה יש לי בבית גנזי, ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל, לך והודיעם". דהיינו, שיש באוצרות וסגולות השבת קודש "בית גנזי", שגנוזים ואצורים בה הרבה מתנות טובות לישראל, הנצרכים להם למשך השבוע, לשיתא יומין הבאים. והקב"ה מודיעם לישראל תמיד בשבת שלפניה, שיידעו את אשר לפניהם, ויכינו עצמם לקראת אותה השפעה הנשפעת להם בשבת מקור הברכה.

ובפרט בהשפעה זו המבוארת במאמר חלקת יהושע הנ"ל, של "כנסת ישראל היא בן זוגך", שישראל מכינים עצמם לדבקות בשכינתא קדישתא, לשמוח בשמחת כנסת ישראל כלה.

כח שבת אויפרוף – בהשפעת כל שפע שמחת הנישואין והמסתעף לשיתא יומין

נמצא זה שורש "שבת עליה לתורה", בשבת שלפני הנישואין, שיש בה בבית גנזיה של השבת קודש, כל אוצרות עם סגולה, והשפעת השמחה הגדולה שבנישואין ושמחת חתן כלה, הנשפעת בימים הללו. ובכוח השבת קודש להמציא התיקון והשלמות בכל עניני השפעת השמחה ברוחניות ובגשמיות, והשפעת התיקון השלם בימי השמחה כאשר יבואר.

וכמו שהשבת קודש נותן מתנות לישראל בגשמיות וברוחניות מאוצר בית הגנזים, כן ישנם זמנים שנותנים לאדם מתנות מן השמים. – ונמצא אם כן לפנינו תרתי לטיבותא, שמלבד מתנות השבת קודש, הרי נוהגים ליתן מתנות לחתן ולכלה. וכל זה נובע מחמת שבזמן גדולתם נשפע עליהם שפע רב מאוצר מתנת חינוך. ובודאי שעת הנכון לקבל כל אותם מתנות הוא בשבת קודש, שיסודו שנותן מתנות לכלל ישראל לצורך קיומם לכל ימות השבוע. ובאור החיים הקדוש [בראשית ב, ג] מבואר יותר, שהשבת מקיים כל הבריאה כולה לעוד שבוע נוסף כידוע עיי' שם.

ולפיכך זו השבת שלפני הנישואין, בודאי נותן מתנות לחתן כלה, לצורך קיומם ברוחניות ובגשמיות למשך כל ימי חייהם. ויכולים להתעלות במתנות הללו ובהשפעות גדולות מן השמים למדרגות גבוהות ונשגבות. ועד כדי מדרגה שאמרו בו [פרקי דרבי אליעזר פרק ט"ז, ילקוט שופטים רמז ע]: "החתן דומה למלך". ובאמת בשורשו של דבר, איתא בגמרא [שבת קיא.]: "כל ישראל בני מלכים", אלא שבשבת קודש זו יש השפעה גדולה של מלכות באתגליא, של החתן דומה למלך ביום חתונתו וביום שמחת לבו. ואם זוכה יכול להתעלות במדרגות גבוהות ונשגבות של מלכות, שהרי יש הרבה מדרגות במלכות.

ב

ביאור בכיית העם איש על פתח אהלו

והנה טעם שהיה העם בוכה במתאוננים, נרמז בפסוק שהעם בוכה "למשפחותיו", על עניני משפחותיו. ופירש רש"י על פי הספרי: "ורבותינו אמרו, 'למשפחותיו' על עסקי משפחות, על עריות הנאסרות להם". עכ"ל.

דור דעה שבמדבר בודאי לא בכו על איסורי העריות

ובודאי קשה מאד להלום הדבר כפשוטו, שהיו בוכים על איסורי עריות שנאסרו להם. שכבר אמר הרה"ק מווארקא זצלה"ה, עד כמה רחוק הוא להבין חטאי דור המדבר כפשוטם, שהרי מכל חטאיהם של דור המדבר נעשה פרשיות שלמות בתורה הקדושה, ואילו אנו אפילו ממצוות שלנו אין נעשה תורה, ע"כ תוכן דברי קדשו.

והיינו, שכל מעשיהם של אותו דור דעה הכל תורה שלמה, ואפילו מחטאים שלהם נעשים פסוקים שלמים בתורה. מה שלא נעשה אצלנו אפילו מן המצוות והמעשים טובים. שרק לעתיד לבוא יתגלו בתורתו של מלך המשיח, שיתגלה בה איכות כל מעשי בני ישראל בגלות. – אבל פסוקי התורה הגלויים לא נעשו ממצוות שלנו, אלא אף מעבירות שלהם.

ומזה נלמד, שאין חטאי דור המדבר כפשוטם כלל וכלל, וכל שכן בהאי עניינא של תורת עריות ועסקי משפחותיו, שלהדיא העידו חכמינו ז"ל גבי "שלומית בת דברי" [ויקרא כד יא], שהיא היתה אחת יחידה בכישלון זה. כדאיתא במדרש [שמו"ר א, כח]: "מנין שלא נחשדו על הערוה, שהרי אחת היתה ופרסמה הכתוב, שנאמר [שם] ושם אמו שלומית בת דברי וכו". עכ"ל. ועיין עוד במדרש [במדבר"ר כ, כב]: "כל אותן ארבעים שנה לא סרחו במדבר, עד שבאו לשטים וכו", עיין שם.

שורש בכיית העם מצד הקדושה – לתקן כל קשר וחיבור דק אל התאווה

ואם כן בודאי שלא היו בוכים על תאוות עריות שנאסרה להם, אלא היפוך הדברים שיסוד כל צערם ובכייתם היה מצד הקדושה, ועצם שורש הבכיה 'למשפחותיו' אפשר שהיה מצד הטוב.

כי היו בוכים על מה שיש בהם עדיין איזה קישור ואחיזה לתאווה זו, שאם נצרכו לאסור להם אלו העסקים הוא מורה שעדיין יש בשורשם קישור ואפשרות התאווה חלילה. ועל כך היה העם בוכה, שלפי עוצם גדולת מדרגתם הנעלה, ודבקותם בקדושה עליונה שהיתה נשפעת עליהם בגילוי ופרסום אלקותו יתברך ושכינת עוזו חופף עליהם תמיד, לא יכלו לסבול שום קישור אף לא באפס קצהו לתאווה המאוסה, ועל כך היו בוכים לתקן שורש הדבר.

והם סברו שיכולים לתקן ולעסוק בענינים הללו כמו אדם הראשון קודם החטא, שנאמר בהם [בראשית ב כה] "ולא התבוששו", שהיה עסק זה כשאר עבודת השם כשאר עבודות בלא תאוות כלל, ועל כך בכו שלא הגיעו עוד למדרגה הזאת. – ואכן הוא יסוד חטא אדם הראשון, שאחר החטא נעשה התיקון באופן שהתערבה התאווה באדם, והוא מתגבר ועושה הכל לשם שמים. כמו שכתב הרמב"ן [ריש פרשת קדושים ויקרא יט, ב], שיכול האדם להיות נבל ברשות התורה חלילה עי"ש. ואפשר להתעלות מאד בשבירת התאווה, שיש תאווה גם בהשגות הרוחניות כמדובר בליל שבת קודש. ועיקר עבודת האדם, היא לקיים הכל בתמימות, ולא להלך אחר התאווה והרדיפה אחר ההשגות והישות, כמו שנתבאר בזה באורך בלש"ק עיין שם.

אכן עיקר חטאם היה במה שרצו להשיג מדרגות ועבודה שעדיין לא הגיע זמנה, וזה יהיה רק אחר התיקון השלם. אבל זאת פעלו בבכייתם למשפחותם, שלעתיד לבוא בימות המשיח לא תשלוט עוד התאווה כלל, ואז תבטל לגמרי תאוות עריות, ויהיה קיום המצוה כמו קיום מצות תפילין וציצית ודומיהם, כדוגמת אדם וחיה קודם החטא.

עיקר חומר חטא הבכיה שהיתה "לפתח אהלו" ומפרסמים תרעומתן בגלוי

ונמצא לפי זה, שעצם שורש הבכיה לא היה בה חטא, ואפשר שהיתה מצד הקדושה, לתיקון הדבר כמבואר. – אבל עיקר חומר חטאם של ישראל באותה בכיה, נראה שהוא במה שנאמר שהיו בוכים "איש לפתח אהלו", היינו שהיו מפרסמים בכייתם בתרעומת כלפי חוץ, והיתה מרירותם גלויה וניכרת. וכמפורש ברש"י בפשט הכתוב: "בוכה למשפחותיו. משפחות משפחות נאספים ובוכים, לפרסם תרעומתן בגלוי". ע"כ.

כלומר, שזאת היתה עיקר חטאם החמור, במה שהיו מפרסמים תרעומתן בגלוי, שהבכיה הטובה ומרירות החטא, צריכה להיות במשכן תוככי לבו של אדם פנימה. אבל בהוצאתה כלפי חוץ "לפתח אהלו", נהפכת ל"תרעומת" ותלוונות. וכאשר "מפרסמים תרעומתן בגלוי", הרי שמתהלכים כאנשים מרירים ועצבים. [וכמאמר החכם הידוע שכבר נזכר בראשונים ז"ל, בבית הבחירה להמאירי [מגילה כז:], ורבינו בחיי ז"ל בחובת הלבבות [שער ט פ"ד]: "החכם, צהלתו בפניו ואבלו בלבו" עיין שם].

ואת זו המידה לא היה יכול משה רבינו והשי"ת לסבול בשום אופן, ועל כך "ויחר אף ה' מאד ובעיני משה רע", כי המרירות הגלויה והמפורסמת לפתח אהל האדם, היא דבר חמור מאד, שאי אפשר בזה להחזיק בטוב ולייסדו כראוי. – ועל כך היה משה צועק ומתחנן לפני השם יתברך, לתקן כל זאת לטובה.

ג

השפעת התיקון והטובה הגדולה בשמחת שבת עליה לתורה

בברכת אירוסין מזכירים מה שציונו על העריות – כי הוא עת תיקון גדול לזה

ובכל אלו הענינים המדוברים נשפע תיקון גדול בשמחת הנישואין, על דרך שתקנו בנוסח ברכת האירוסין: "אשר קדשנו במצוותיו וציונו על העריות, ואסר לנו את הארוסות, והתיר לנו את הנשואות לנו וכו". והאחרונים תמהו ביסוד

ג

נוסחתה, בשלמא מ"ש באיסור הארוסות והיתר הנשואות שייך הוא שפיר לעת האירוסין ונישואין. אבל מאמר "וציונו על העריות" לכאורה אינו שייך לעת האירוסין דוקא, שכבר היתה שייכת ונוהגת מאז ומלפנים, ומדוע הכניסו חכמים בנוסח ברכת האירוסין מה שציונו על העריות.

אך נרמז בזה, שבשמחת הנישואין נעשה תיקון גדול בענינים הללו, ואיש ישראל יכול בעת נעלה ומיוחדת זו לזכות לתקן עצמו ולקדש עצמו באשר קדשנו במצוותיו וציונו על העריות, וכל עניני הקדושה ואף במחשבה דק שבדק, הכל נתקן בשמחת הנישואים. שיש בה בשמחה זו שפע תיקונים רבים וטובים, לכל אלו הענינים המדוברים, הן עצם תיקון יסוד הקדושה ושלמות הטוב, והן התרעומת שהיו מפרסמים בזה לפתח אהלם בחוץ, הכל נתקן ונשפע לטובה. – כאשר היה משה מתפלל אז, ושוטח ומפיל תחינתו לפני הקב"ה, לתיקון כל אותם ענינים חמורים לטובה.

והעיקר כמו שנתבאר לזכות לעבוד השם יתברך גם בדברים שיש בהם תאוות והנאות, ולהשתדל לקיימם לשם שמים, "עשה דברים לשם פעלם" [נדרים סב.], וזהו תיקון חטא אדם הראשון. ובפרט בעקבתא דמשיחא שהענינים הללו נעשים בלא בוש וחרפה כבימים קדמונים, ונפרצו כל חומות הצניעות ובושה אנושי, עד שמגרים בכל האפשרויות תאוות העריות בפריצות נורא רחמנא ליצלן. ורק עם בני ישראל יכולים לתקן זאת, ולהביא לימות המשיח על ידי שבירת זו התאוה, שהיא הקשה שבכל התאוות. שהרי מלאכים לא עמדו בפני תאוה זו, ונכשלו בבנות הארץ, כדאיתא בתרגום יונתן [בראשית ו ד] גבי "שמחזאי ועוזיאל, דהינון נפילין מן שמיא", מחמת חטא העריות עיין שם. – אבל בני ישראל עומדים בנסיונות הללו שכוחם גדול מן המלאכים, כמבואר בס"ק דברי בינה לאא"ז זי"ע בכמה מקומות. ולכן עבודת בני ישראל להביא לימות המשיח ותיקון העולם, כפי שרצה השם יתברך, עולם של חסד ואמת, ולא עריות ותאוות. וזה שייך שיהיה רק על ידי בני ישראל המביאים זה התיקון לעולם.

ולכן יש שמחה גדולה בשמחת הנישואין של ישראל, הנעשים בקדושה וטהרה כדת משה וישראל, ומתפללים ומקווים שיעמדו הכן בנסיונות אלו, ויחישו בזה ביאת גואל צדק והשלמת התיקון.

שיתא יומין מתברכים מגנזי תיקוני השבת וקדושתה

ועיקר שורש כל השפעת טובות הללו, הלא היא בשבת קודש מקור הברכה כמבואר, שיתא יומין מניה מתברכין, שעל כן נותנים לו לחתן בימי שמחתו הגדולה, שבת עליה לתורה ושבת שבע ברכות, כדי שימשוך מתוך "בית גנזי" שבשבת קודש, שטומנת בתוכה הרבה גנזי ברכה ואוצרות קדושה ודבקות, כאשר הובא מהחלקת יהושע בפרשתנו.

ומכוח יסוד שפע השבת קודש, נמשך תיקונים גדולים ושפע הברכה והקדושה בכל ענינים האמורים, לתקן פרסום תרעומתן בגלוי, שנתבאר שזה עיקר שורש החיסרון שנצרך לתיקון, לדעת בתבונה ובהשכל שלא לאבד השמחה והרצון הטוב תמיד. וכל זה נשפע בהשפעת השבת קודש, המוציאה מבית גנזיה כל הטוב הנצרך ודבקות בקדושת כנסת ישראל היא בן זוגך.

טעם שמלווים החתן מפתח אהלו עד פתח אהלי בתי כנסיות

ובזה נראה לתת טעם לשבח מנהג ישראל קודש, ללוות את החתן בשבת שלו, מביתו אל בית הכנסת. – והיינו, שלוקחים אותו "מפתח אהלו", עד פתח אוהל בתי כנסיות הנקראים אהלים. שבזה מתקנים ענין בכיית "פתח אהלו" האמורה, שהיה בה פגם פרסום התרעומת בגלוי, ומלווים אותו בשירים ובזמירות אל פתח אהלי בית הכנסת, להפוך ענין "פתח אהלו" לטובה, ולהביאו אל הרצון והשמחה שבבתי כנסיות אהל השכינה ומשכן הקדושה, שממנה יושפע שפע התיקון הטוב והקדושה לישראל, בכל גנזי השפעות וסגולות הנשפע משבתא קדישא הדין.

ועל כך מודים אנו להשם יתברך, אשר קדשנו במצוותיו ואסר לנו את העריות והתיר לנו וכו', ושמחים בעבודת הקודש שלפניו כרצון השם יתברך, אפילו בדורות של פריצות וגירוי התאוות הללו במיוחד רחמנא ליצלן. ויש בזה תיקונים גדולים על העבר, בעצם קבלת מצוות הקדושה ברצון ומצות השם, בענינים מסוכנים ומסובכים כמו שנתבאר. ועל ידי שמקבלים אותם בשמחה ומקיימים הכל בשמחה כרצון של מעלה, ולעשות נחת רוח ליוצר ברוך הוא, מקרבים הגאולה ומתקנים תיקונים גדולים.

ולעתיד לבוא בעת ביאת משיח צדקנו, יזדכך העולם ותמלא הארץ בטוב הנגלה בפרסום לחוץ, ואז יהיו ישראל תמיד בפתחי אהלי שם, ויתוקן בשלמות כל תרעומת ומרירות של "פתח אהלו", לתכלית טובה ושלמות תיקון הקדושה ברצון.

ויהא רעווא שתהיה השמחה שלמה ורצויה, ויושפע טוב וחסד לישראל, עדי השמחה הכללית בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

לקבלת הגליון מידי יום רביעי למייל שילחו ל m0732951213@gmail.com